

AAN DE RAAD

Datum behandeld in college	21 januari 2025	Behandelend ambtenaar	T. Rodenhuis
Datum agendering	13 februari 2025	E-mailadres	T. Osinga-Van Der Zee t.rodenhuis@waadhoeke.nl
Onderwerp	Begroting na wijziging 2025 De Dienst	Telefoonnummer	
Portefeuillehouder	M. van der Meer		
Samenvatting	De begrotingsuitgangspunten voor 2025 zijn op basis van de laatste inzichten geactualiseerd en verwerkt in de begroting na wijziging 2025 van De Dienst Noardwest Fryslân. De financiële gevolgen die hieruit voortvloeien voor Waadhoeke worden in dit advies nader toegelicht.		

Voorstel

1. Een zienswijze naar voren te brengen op de concept begroting na wijziging 2025 van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân, waarin De Dienst wordt verzocht een taakstelling op de uitgaven Jeugd van € 400.000 in de begroting op te nemen.
2. De nadelige financiële gevolgen van € 3.302.141 als volgt te dekken:
 - € 51.984 verhogen specifieke uitkering inburgering
 - € 217.140 ramen rijksbijdrage opvang Oekraïners
 - € 1.323.529 verhogen gebundelde uitkering
 - € 686.766 ten laste te brengen van onvoorzien met bestemming, loon- en prijscompensatie
 - € 1.022.722 ten laste te brengen van onvoorzien structureel, onderdeel september- en decembercirculaire 2025.

Aanleiding

Jaarlijks wordt in het voorjaar aan de gemeenten een gewijzigde begroting aangeboden door de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslân (hierna: De Dienst). Dat is nodig omdat de oorspronkelijke begroting 2025 al vroegtijdig (april 2024) moet worden opgesteld op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). De begroting na wijziging 2025 van De Dienst geeft inzicht in de actuele verwachte inkomsten en uitgaven. De begroting na wijziging 2025 bevat de financiële weergave van de uitvoering van de Participatiewet, de WMO en de Jeugdwet, voor zover deze taken gedelegeerd zijn aan De Dienst. Ook de uitvoeringskosten van De Dienst zijn inbegrepen.

Gevolgen samengevat

De concept begroting na wijziging 2025 van De Dienst veroorzaakt een stijging van de gemeentelijke bijdrage van gemeente Waadhoeke aan de programma's van De Dienst van € 3.198.671. Dat is een stijging van 6% ten opzichte van de eerste begroting 2025 van De Dienst. Er is sprake van een kostenstijging bij Inkomen, Werk&Participatie en Jeugdwet en van een daling bij Wmo en Armoedebestrijding. De begroting na wijziging 2025 van De Dienst is vertaald naar de begroting van Waadhoeke en leidt tot een nadeel voor de begroting van de gemeente Waadhoeke van 3.702.141. Het verschil tussen de effecten bij De Dienst en de gemeente Waadhoeke wordt veroorzaakt door de structurele taakstelling voor het Sociaal Domein die sinds 2025 concreet is geëffectueerd in de begroting van Waadhoeke. De concrete invulling van deze taakstelling (Hoofdlijnenakkoord GGZ en Gemeentepolis AV Frieso) moet volgtijdelijk worden verwerkt in de begroting van De Dienst, en dat is in dit geval de onderhavige Begroting na wijziging 2025. Dat betekent dat het uiteindelijke effect van de concrete invulling wel in de begroting van De Dienst zichtbaar is maar in deze fase niet meer doorwerkt als effect voor de gemeente Waadhoeke. Bovendien staan er grotere nadelige effecten tegenover.

Korte voorgeschiedenis qua informatievoorziening aan de raad

Het college heeft de raad via een memo op 29 oktober 2024 geïnformeerd over de verwachte kostenstijging in de begroting na wijziging 2025. Die verwachting was gebaseerd op voorlopige cijfers. Wel heeft het college gemeend naar aanleiding van die documenten het signaal te moeten afgeven aan de gemeenteraad. Het college heeft daarbij aangegeven dat de dekking van de effecten van deze uitzetting behandeld wordt bij de concept begroting na wijziging 2025.

Verwacht effect Ketenbrede aanpak beheersing jeugdhulp

Op basis van de constatering in de eerste begroting 2025 van De Dienst heeft de raad een zienswijze naar voren gebracht waarin is opgeroepen tot beheersing van de kosten van jeugdhulp. Die zienswijze heeft inmiddels geleid tot de Ketenbrede aanpak beheersing jeugdhulp (gemeente en De Dienst gezamenlijk). Gelet op een eerste inschatting van de effecten van deze aanpak, lijkt het realistisch dat de kosten van jeugdhulp in 2025 kunnen dalen. Met die daling kan rekening worden gehouden in de definitieve begroting na wijziging 2025 van De Dienst door een taakstelling op te nemen van € 400.000. De raad wordt geadviseerd om via de zienswijzeprocedure te verzoeken om deze taakstelling. Met het opnemen van deze taakstelling wordt het nadeel voor Waadhoeke verlaagd tot € 3.302.141, wat structureel moet worden gedekt.

Beoogd (meetbaar) effect

De raad informeren over de financiële verwachtingen met betrekking tot de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning, de jeugdwet, de Participatiewet, het BBZ, de IOAW en de IOAZ en de

bedrijfsvoeringslasten van de Dienst. De raad wordt in de gelegenheid gesteld zienswijzen naar voren te brengen op grond van artikel 35 van de Wgr.

Motivering

1.1 Het bestuur van de Dienst wil deze eerste wijziging van de begroting 2025 op 12 maart 2025 vaststellen.

Daarmee houdt De Dienst rekening met de termijn waarbinnen gemeenteraden zienswijzen kunnen indienen; die termijn is 12 weken. Het bestuur van De Dienst vraagt de gemeenten om de zienswijzen uiterlijk 3 februari 2025 kenbaar te maken. Deze termijn is, gelet op de procedures bij gemeenten, niet haalbaar. De raad van de gemeente Waadhoeke kan de begroting behandelen op 13 februari 2025. De Dienst is hiervan op de hoogte gesteld.

1.2 De zienswijze sluit goed aan op de zienswijze die naar voren is gebracht bij de eerste begroting 2025 van De Dienst

De trend die al enkele jaren zichtbaar is en in de eerste begroting weer is geconstateerd zet (helaas) door in deze begroting na wijziging van De Dienst. Op basis van de constatering in de eerste begroting heeft de raad zienswijzen naar voren gebracht waarin is opgeroepen tot beheersing van de kosten van jeugdhulp, zowel gezamenlijk als gemeente en De Dienst afzonderlijk op eigen terrein. Aan die inspanning kan de raad nu een taakstelling verbinden. Deze taakstelling is een realistische inschatting. De raad zal, zoals verzocht, in 2025 periodiek geïnformeerd worden over de voortgang van die aanpak.

De begroting na wijziging 2025 laat ook op andere domeinen effecten zien. Voor het grootste deel een gevolg van prijs- en loonstijging maar ook een gevolg van autonome ontwikkelingen (conjunctuur en arbeidsmarkt). Dat is een landelijk beeld. De samenwerking tussen De Dienst en gemeente(n) is gericht op een optimale uitvoering van de drie wetten, en voor de Participatiewet geldt dat er veel inzet wordt gepleegd om zoveel mogelijk inwoners te begeleiden naar een betaalde baan.

2.1 Dit zijn de voor de hand liggende posten die als dekking ingezet worden.

De inkomsten specifieke uitkering inburgering, rijksbijdrage opvang Oekraïners en de gebundelde uitkering (BUIG) zijn gemeentelijke ontvangsten.

De kosten van de inburgeringstrajecten worden gedekt ten laste van de specifieke uitkering inburgering. De kosten opvang Oekraïners waren nog niet opgenomen in de eerste begroting van de Dienst. De kosten die nu worden opgevoerd worden gedekt door een rijksbijdrage. Deze wordt budgettair neutraal verwerkt.

De BUIG is bijgesteld ten opzichte van de raming in de begroting 2025. De verhoging die nu wordt voorgesteld is hoger dan hetgeen het rijk bekend heeft gemaakt. De kostenontwikkeling bij het programma Inkomen geeft genoeg aanleiding om een extra stelpost op te nemen overeenkomstig de werkwijze van vorig jaar.

2.2 De kostenstijging is voornamelijk het gevolg van indexering en overige prijsstijgingen.

De raming voor loon- en prijscompensatie, die op de post onvoorzien met bestemming is opgenomen, is bestemd voor het dekken van loon- en prijsontwikkelingen. Er is nog afgerond € 987.000 beschikbaar in de begroting 2025. Er moet nog € 300.000 beschikbaar blijven voor het dekken van indexering van diverse subsidies, op grond van onze verordening voor het indexeren van subsidies. Op dit moment is de veronderstelling dat de ramingen van de personele lasten op een goed niveau is. Dat betekent dat

het resterende deel van de loon- en prijscompensatie, afgerond € 687.000, als dekking ingezet kan worden.

2.3 Structurele kostenstijgingen moeten structureel gedekt worden.

Met de septembercirculaire en decembercirculaire zijn aanvullende structurele middelen beschikbaar gekomen. Het vrij inzetbare deel van deze middelen wordt volledig als structurele dekking ingezet, omdat er geen andere structurele dekking voorhanden is. Het budget onvoorzien structureel blijft hiermee behouden voor het verwerken van de gevolgen van de niet-financieel vertaalde ontwikkelingen. In de programmabegroting 2025 is deze lijst opgenomen op blz 7 (zie ook Financiën).

Kantttekeningen/risico's

2.1 De begroting na wijziging 2025 vermeldt risico's

De begroting vermeldt onder meer dat door het beëindigen van de regeling AV Frieso mogelijk een hoger beroep zal worden gedaan op bijzondere bijstand (maatwerkoplossingen). Ook het versterken van preventieve aanpakken kunnen nog verder invloed hebben op de cijfers van De Dienst, zoals bijvoorbeeld inzet van de gemeente op vroegsignalering. Dit kan betekenen dat meer mensen een beroep doen op schuldhulpverlening.

2.2 Begin mei worden de nieuwe BUIG budgetten bekend gemaakt.

Via de P&C cyclus (Berap en kadernota) volgt bijstelling van de raming BUIG zoals deze nu wordt opgenomen. De systematiek van de BUIG houdt in dat er geen sprake is van een 1 op 1 compensatie voor de gemeente. Het Rijk stelt jaarlijks een macrobudget vast dat volgens een vaste verdeelsystematiek onder de gemeenten wordt verdeeld. Dat budget is ongeoormerkt: een gemeente mag een overschot vrij besteden, maar moet een tekort in beginsel ook zelf opvangen. Gemeenten met grote tekorten kunnen een beroep doen op gedeeltelijke compensatie: de vangnetuitkering. Op basis van de begroting na wijziging 2025 komt Waadhoeke niet in aanmerking voor een vangnetuitkering.

2.3 Uitvoering van jeugdhulp staat landelijk onder druk en gemeenten verwachten actie van het Rijk

In 2023 is de deskundigencommissie voor de Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028 gestart. Deze externe, onafhankelijke commissie volgt de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd en brengt hierover zwaarwegend advies uit aan het Rijk en de VNG. De commissie adviseert onder meer over de uitgaven voor jeugdhulp in relatie tot de Hervormingsagenda, en als deze niet in verhouding zijn, hoe daarmee om te gaan. Het eerste advies van de commissie volgt binnen afzienbare termijn. In de ogen van de Nederlandse gemeenten is het onvermijdelijk dat het Rijk de gemeenten tegemoetkomt. Als dat het geval is, heeft dit hopelijk ook in Waadhoeke gevolgen voor het financiële beeld, en daarmee voor onderhavig dekkingsvoorstel.

2.4 Jeugdhulp is een open einde regeling

Bekend is dat de gemeente een zorgplicht heeft. Jongeren die hulp nodig hebben moeten deze kunnen krijgen en de kwaliteit moet goed zijn. In die zin is jeugdhulp een autonome ontwikkeling die niet in alle aspecten beheersbaar en voorspelbaar is, ook niet met een ketenbrede aanpak.

2.5 Uitkomsten CAO-onderhandelingen volgen in het voorjaar

De verwachte cao-stijging (gemeentambtenaren) is ten opzichte van de eerste begroting afgenomen van 5,8% naar 4,4%. Op dit moment lopen de onderhandelingen en de uitkomsten die pas na 1 april 2025 bekend zijn, kunnen effect hebben op deze begroting.

Alternatieven

Alternatief is om de raad voor te stellen geen zienswijze in te dienen.

Vervolg

Over de uitkomst van de behandeling in de raad wordt het bestuur van De Dienst geïnformeerd.

Participatie

N.v.t.

Financiën

De financiële effecten per programma voor de gemeente Waadhoeke, met inbegrip van de taakstelling zijn als volgt:

	Waadhoeke Begroting 2025	Dienst Begroting na wijziging 2025	Vershil
<i>Structureel:</i>			
Inkomen	16.582.337	18.327.260	-1.744.923
Werk en Participatie	2.203.373	2.372.101	-168.728
Armoedebestrijding *	1.089.283	1.328.273	-238.990
Wmo	12.255.998	11.584.534	671.464
Jeugd	17.781.999	20.073.530	-2.291.531
Bedrijfsvoering	7.549.186	7.478.620	70.566
	57.462.176	61.164.318	-3.702.141
Taakstelling			400.000
			-3.302.141
<i>Reguliere dekking:</i>			
SPUK inburgering (deel Dienst)	288.855	340.839	51.984
Opvang ontheemden Oekraïne	0	217.140	217.140
BUIG/participatiewet	13.838.473	14.437.350	598.877
BUIG/loonkostensubsidie	1.488.133	1.825.907	337.774
BUIG/stelpost loonontwikkeling	1.000.000	1.386.878	386.878
	16.615.461	18.208.114	1.592.653
<i>Extra dekking:</i>			
Onvoorzien met bestemming/LPO			686.766
Onvoorzien structureel sept/dec.circ.'24			1.022.722
			1.709.488
Per saldo			0

*Het budget voor Armoedebestrijding was in de begroting 2025 van Waadhoeke al naar beneden bijgesteld met het invullen van de taakstelling 2025 Sociaal Domein.

Bij de verschillende programma's doen zich de volgende ontwikkelingen voor:

Programma	Verklaring verschil t.o.v. eerste begroting 2025 De Dienst
Inkomen	Stijging uitkeringsnormen, indexering, stijging aantal uitkeringsgerechtigden conform landelijke prognose cbs (minder uitstroom naar werk), leefgelduitkeringen Oekraïners (was niet in de eerste begroting 2025 opgenomen), vervallen bate TOZO (was wel in de eerste begroting 2025 opgenomen).
Werk&Participatie	Indexering, geplande stijging banen Beschut werk (wegwerken wachtlijst 2023), ingroeien tot en met jaarschijf 2025 bijdrage Participatietrajecten n.a.v. Businesscase Werkleerbedrijf, meer loonkostensubsidies.
Armoedebestrijding	Stijging kosten bewindvoering; stijging kosten bijzondere bijstand vergunninghouders; stijging bijzondere bijstand algemeen (individueel maatwerk); vervallen gemeentepolis AV Frieso (alleen in begroting Dienst).
Wmo	Daling huishoudelijke hulp; geraamde stijging dagactiviteit uitgebleven.
Jeugd	Toename gemiddelde kosten van een traject, met name bij jeugdhulp met verblijf; stabiele lijn aantal ontvangers jeugdhulp terwijl daling verwacht werd n.a.v. nieuw inkoop.
Bedrijfsvoering	CAO-stijging lager dan geraamd.

Taakstelling

In de aanleiding is de taakstelling beargumenteerd. Aanvullend kan worden opgemerkt dat de voor te stellen taakstelling 2% van de totale begrote uitgaven aan jeugdhulp bedraagt. De ketenaanpak beoogt beheersing van de uitgaven, inclusief behoud van kwaliteit en duurzaamheid van de dienstverlening. De taakstelling zal aan die uitgangspunten geen afbreuk doen.

Reguliere dekking

Voor de inburgeringstrajecten ontvangt Waadhoeke een specifieke uitkering van het Rijk. Dit verloopt budgettair neutraal door de exploitatie. Voor het leefgeld van de ontheemden uit Oekraïne is met deze begroting een raming opgenomen, die nog niet in de eerste begroting van de Dienst stond. Tegenover het leefgeld staat eveneens een uitkering van het Rijk.

Bij de BUIG wordt een extra stelpost opgenomen (zie argument 2.1 en kanttekening 2.1) De kostenontwikkeling bij het programma Inkomen geeft genoeg aanleiding om een extra stelpost op te nemen overeenkomstig vorig jaar.

Loon- en prijscompensatie

Het budget loon- en prijscompensatie is een deelbudget van de post onvoorzien met bestemming. Van het deelbudget van € 986.766 dat beschikbaar in de begroting 2025 moet nog € 300.000 beschikbaar blijven voor het dekken van indexering van diverse subsidies, op grond van onze verordening voor het indexeren van subsidies. Op dit moment is de veronderstelling dat de ramingen van de personele lasten op een goed niveau is, waardoor het resterende deel van de loon- en prijscompensatie van € 686.766 als dekking ingezet kan worden. Dat betekent ook dat er verder geen loon- en prijscompensatie meer mogelijk is in 2025.

Onvoorzien structureel

De extra middelen uit de september- en decembercirculaires worden als dekking ingezet. Er blijft nog een budget onvoorzien structureel over. Dit is gelabeld aan de “ontwikkelingen die nog niet financieel vertaald zijn” (zie programmabegroting 2025, blz 7). De post onvoorzien structureel in de vastgestelde programmabegroting 2025 van gemeente Waadhoeke bedraagt € 503.326. Hierop komt in mindering het effect van besluitvorming met structurele gevolgen, die zijn genomen na het opmaken van de begroting 2025. Dit betreft een drietal posten: afvalscheiding op scholen € 1.275, fietspad Deinum € 8.800 en verzekeringspremies € 88.560. Daarnaast komen de kapitaallasten trekkenwand en de onderhoudskosten mindervalide toilet en lift oude stadhuis nog in mindering met begrotingswijziging 1 van 2025. Per saldo is er nog € 361.608 beschikbaar.

Bijlagen

Bijlage 1: Zienswijze inzake Begroting na wijziging 2025 en begeleidende brief van college aan De Dienst

Bijlage 2: concept Begroting na wijziging 2025 De Dienst

Bijlage 3: financiële begroting na wijziging 2025 gemeente Waadhoeke (De Dienst)

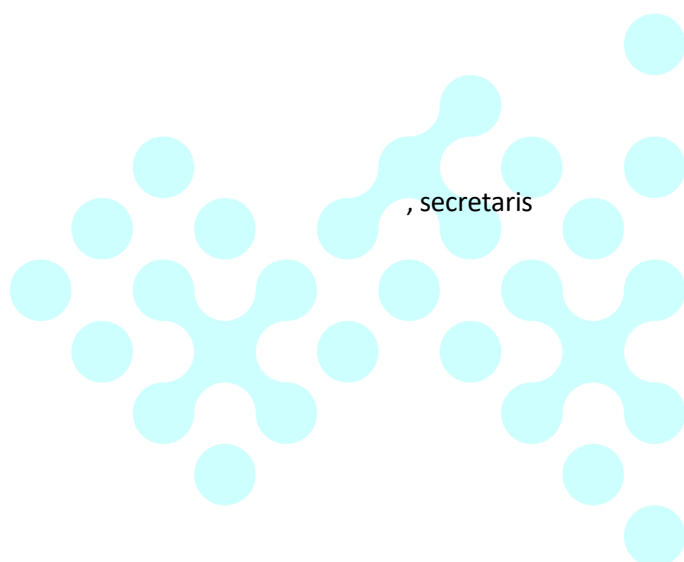
Bijlage 4: aanbiedingsbrief aan colleges

Bijlage 5: zienwijze gemeenteraad Waadhoeke n.a.v. eerste begroting 2025 van De Dienst

Burgemeester en wethouders van Waadhoeke

, burgemeester

, secretaris

NR.: 2024-263908

De raad van de gemeente Waadhoeke

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van Waadhoeke van 21 januari 2025;

B E S L U I T

1. Zienswijzen naar voren te brengen op de concept begroting na wijziging 2025 van de Dienst Sociale Zaken en Werkgelegenheid Noardwest Fryslan, waarin De Dienst wordt verzocht een taakstelling op de uitgaven Jeugd van € 400.000 in de begroting op te nemen.
2. De nadelige financiële gevolgen van € 3.302.141 als volgt te dekken:
 - € 51.984 verhogen specifieke uitkering inburgering
 - € 217.140 ramen rijksbijdrage opvang Oekraïners
 - € 1.323.529 verhogen gebundelde uitkering
 - € 686.766 ten laste te brengen van onvoorzien met bestemming, loon- en prijscompensatie
 - € 1.022.722 ten laste te brengen van onvoorzien structureel, onderdeel september- en decembercirculaire 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare
raadsvergadering van 13 februari 2025,

, voorzitter

, griffier

Dit document is digitaal ondertekend.